11.Sınıf Tarih 2.Dönem 1.Yazılı

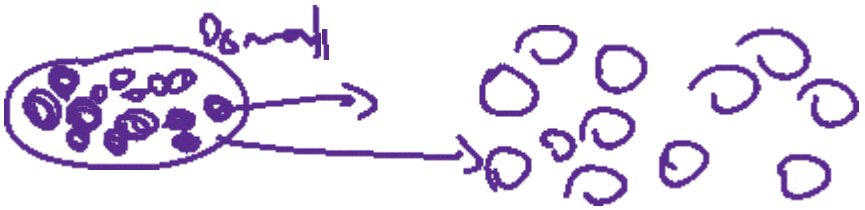
Yazilidayim.net

Devrimler Çağında Değişen Devlet-Toplum İlişkileri

Soru 1: Modern devlet anlayışının bir gereği olarak ortaya çıkan **"Yurttaş Askerliği"** sisteminin, Osmanlı Devleti'nde uygulanmaya çalışılmasının temel siyasi ve sosyal gerekçeleri nelerdir? Açıklayınız.

Cevap: * **Siyasi Gerekçe:** Merkezi otoriteyi güçlendirmek, devletin bekasını korumak ve profesyonel, modern bir ordu (Nizam-ı Cedid, Asakir-i Mansure-i Muhammediye) kurarak dış tehditlere karşı daha dirençli hale gelmek.

- **Sosyal Gerekçe:** "Tebaa" anlayışından "Vatandaş" anlayışına geçişi sağlamak; orduyu sadece belirli bir zümrenin değil, tüm halkın (özellikle Tanzimat sonrası gayrimüslimlerin de dahil edilmesiyle) ortak sorumluluğu haline getirerek toplumsal bağlılığı artırmak.

Soru 2: 19. yüzyılda Avrupa'da hız kazanan **Ulus-Devlet**leşme sürecinin, çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini kısaca değerlendiriniz.

Cevap: Ulus-devlet anlayışı, "milliyetçilik" akımını tetikleyerek Osmanlı bünyesindeki farklı etnik grupların (Yunan, Sırp, Bulgar vb.) bağımsızlık isyanları başlatmasına neden olmuştur. Bu durum imparatorluğun toprak bütünlüğünü tehdit etmiş, devletin parçalanma sürecini hızlandırmış ve Osmanlı yöneticilerini "Osmanlıcılık" gibi birleştirici ideolojiler aramaya sevk etmiştir.

11.Sınıf Tarih 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net

Soru 3: Endüstrileşme (Sanayi İnkılabı) sonrasında şehirleşme oranının artmasıyla birlikte ortaya çıkan sosyal sorunları çözmek amacıyla devletlerin üstlendiği yeni görevler nelerdir?

Cevap: Endüstrileşme ile beraber işçi sınıfının ortaya çıkması ve şehirlerin hızla büyümesi; barınma, sağlık, eğitim ve altyapı sorunlarını beraberinde getirmiştir. Devletler bu süreçte; **sosyal güvenlik sistemleri** oluşturmak, işçi haklarını düzenleyen yasalar çıkarmak, kamu sağlığı hizmetlerini (hastaneler, karantina uygulamaları) yaygınlaştırmak ve zorunlu eğitimi kurumsallaştırmak gibi modern "sosyal devlet" rollerini üstlenmişlerdir.

16 soat

Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1774-1914)

Soru 4: Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda uyguladığı **"Denge Stratejisi"** nedir? Bu stratejinin temel amacını belirterek bir örnek olayla açıklayınız.

Cevap: Denge Stratejisi; Osmanlı Devleti'nin kendi gücüyle durduramadığı büyük devletlere karşı, diğer büyük devletlerin çıkarlarını çatıştırarak varlığını sürdürme politikasıdır.

- **Amacı:** Devletin ömrünü uzatmak ve toprak kayıplarını en aza indirmektir.
- **Örnek:** 1853-1856 Kırım Savaşı'nda Rusya'ya karşı İngiltere ve Fransa'nın desteğinin alınması veya Napolyon'un Mısır işgali sırasında İngiltere ve Rusya'dan yardım istenmesi.

11.Sınıf Tarih 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net

Soru 5: Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda karşılaştığı **"İç Tehditlerin"** zamanla birer "Dış Soruna" dönüşmesinin nedenlerini, **Mısır Sorunu (Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı)** üzerinden analiz ediniz.

Cevap: Bir iç mesele olan valinin isyanı, Osmanlı Devleti'nin bu isyanı bastıramayacak kadar zayıf olması ve yardım için Rusya ile Hünkar İskelesi Antlaşması'nı imzalaması üzerine uluslararası bir boyut kazanmıştır. İngiltere ve Fransa'nın Akdeniz'deki çıkarlarının sarsılması ve Rusya'nın boğazlar üzerinde etkinleşmesinden korkmaları, bu iç sorunu Avrupa devletlerinin müdahil olduğu diplomatik bir kriz (Londra Konferansı) haline getirmiştir.

Soru 6: 1815 **Viyana Kongresi** ile başlayan "Restorasyon Dönemi"nin temel amacı nedir ve bu dönemde alınan kararlar Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarındaki otoritesini nasıl etkilemiştir?

Cevap: * **Temel Amaç:** Napolyon savaşları sonrası bozulan Avrupa haritasını ve güçler dengesini yeniden kurmak, monarşileri korumak ve milliyetcilik akımlarını bastırmaktır.

- **Etkisi:** Avrupalı devletler kendi içlerindeki isyanları bastırma kararı alırken, Osmanlı Devleti söz konusu olduğunda (özellikle Rum İsyanı'nda) bu ilkeleri çiğnemişler ve ayrılıkçı hareketleri desteklemişlerdir. Bu durum Osmanlı'nın Balkanlar'daki hakimiyetinin sarsılmasına ve Avrupa'nın "çifte standartlı" politikasının bir göstergesi olan "Şark Meselesi"nin derinleşmesine yol açmıştır.

11.Sınıf Tarih 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net

Soru 7: Endüstrileşme süreciyle birlikte ortaya çıkan "Modern Şehir" yapısında, kamuoyunu yönlendirmek ve bireyleri eğitmek amacıyla hangi araçlar ön plana çıkmıştır? Bu araçların toplumsal işlevini açıklayınız.

Cevap: Endüstrileşme ile okuryazarlık oranının artması ve şehirleşme, **gazete ve dergi** gibi süreli yayınların etkisini artırmıştır.

- **Toplumsal İşlevi:** Bu araçlar modern kamuoyunun oluşmasını sağlamış, halkın siyasi gelişmelerden haberdar olmasını kolaylaştırmış ve devlet ile toplum arasındaki bağı güçlendirmistir. Ayrıca, reklamlar ve haberler aracılığıyla yeni tüketim alışkanlıklarının (tüketim toplumu) yaygınlaşmasında kritik rol oynamıştır.

Soru 8: 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) sonrasında imzalanan Ayastefanos Antlaşması'nın yürürlüğe girmeyip yerine Berlin Antlaşması'nın imzalanmasını, "Denge Stratejisi" ve Avrupa devletlerinin çıkarları açısından değerlendiriniz.

Cevap: Ayastefanos Antlaşması ile Rusya, Balkanlar'da büyük bir Bulgaristan kurarak sıcak denizlere inme yolunda dev bir adım atmıştı.

- **Denge Strateiisi Açısından:** İngiltere ve Avusturya-Macaristan gibi devletler, Rusya'nın bu kadar güçlenmesini kendi çıkarlarına (özellikle İngiltere'nin sömürge yolları güvenliğine) aykırı bulmuşlardır.
- **Sonuç:** Bu devletlerin müdahalesiyle Berlin Kongresi toplanmış ve Rusya'nın kazanımları budanmıştır. Osmanlı Devleti bu süreçte İngiltere'ye Kıbrıs'ın yönetimini "geçici" olarak vererek bir başka tavizle varlığını korumaya çalışmıştır.